

Postępowanie w przedmiocie skargi na przewlekłość – istota i cechy w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego i sądów powszechnych

DOI:10.53024/5.2.46.2022

CZESŁAW P. KŁAK*

STRESZCZENIE

Na podstawie orzecznictwa Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego oraz sądów powszechnych autor analizuje istotę i charakter postępowania w przedmiocie skargi na przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki. Zwraca uwagę na incydentalny charakter postępowania wywołanego wniesieniem skargi, jego wypadkowość, a także na jego doraźność i interwencyjność. Wskazuje również na jego kontrolny, a zarazem nadzorczy charakter, przy jednoczesnym braku możliwości zaskarżenia orzeczenia zapadłego na skutek rozpoznania skargi.

Słowa kluczowe: skarga na przewlekłość postępowania, postępowanie incydentalne, postępowanie wypadkowe, zażalenie

Zgodnie z treścią art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki¹, skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego ona dotyczy, nastąpiła przewlekłość (tzw. skarga na przewlekłość postępowania), wnosi się w toku

---

* Dr hab. prof. UP Czesław P. Kłak, Instytut Prawa i Ekonomii Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie, prokurator Prokuratury Regionalnej w Rzeszowie, członek Trybunału Stanu, członek Rady Legislacyjnej przy Prezesie Rady Ministrów, ORCID: 000-0002-2886-4770.

¹ Dz. U. z 2018 r. poz. 75, ze zm.; dalej: ustawa z 17 czerwca 2004 r.

postępowania w sprawie. W sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania toczącego się na skutek skargi sąd stosuje odpowiednio przepisy o postępowaniu zażaleniowym obowiązujące w postępowaniu, którego ona dotyczy (art. 8 ust. 2 ustawy z 17 czerwca 2004 r.). Skarga na przewlekłość postępowania jest środkiem zaskarżenia, co nie budzi wątpliwości w orzecznictwie². Nie jest jednak zażaleniem³, mimo że do postępowania zainicjowanego wniesieniem skargi stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu zażaleniowym (art. 8 ust. 2 ustawy z 17 czerwca 2004 r.). Jak podkreślono w orzecznictwie, substratem zażalenia jest zawsze określona czynność sądu pierwszej instancji (organu pierwszej instancji), manifestująca się w formie decyzji procesowej lub ewentualnie brak takiej decyzji. W skardze na przewlekłość zarzut dotyczy natomiast wadliwego działania lub bezczynności. Nie kwestionuje się więc treści decyzji procesowej lub jej braku, lecz opieszale działanie organu procesowego, przejawiające się nadmiernie długim postępowaniem w danej sprawie⁴.

Z przywołanych przepisów wynika incydentalny (wypadkowy) charakter postępowania zainicjowanego wniesieniem skargi⁵, tj. skarga na przewlekłość jest incydentalnym środkiem uruchamiającym postępowanie kontrolne w przedmiocie szybkości i sprawności postępowania, w ramach którego została wniesiona. Pogląd ten prezentowany jest także – konsekwentnie i jednolicie – w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych⁶. Również Trybunał Konstytucyjny stoi na stanowisku, że postępowanie zainicjowane skargą na przewlekłość jest postępowaniem incydentalnym, co wynika – zdaniem Trybunału – przede wszystkim z brzmienia art. 8 ust. 2 ustawy z 17 czerwca 2004 r.⁷. Takie też było założenie ustawodawcy,

---

² Zob. postanowienie SN z 14.09.2007 r., III SPP 35/07, OSNP 2008, nr 21-22, poz. 338.

³ Zob. postanowienie SN z 12.12.2007 r., I CNP 57/07, Lex nr 457737; postanowienie SN z 27.01.2006 r., II CNP 9/06, Lex nr 191245.

⁴ Zob. uchwała SN z 23.03.2006 r., III SPZP 3/05, OSNP 2006, nr 21-22, poz. 341.

⁵ Zob. postanowienie SN z 16.01.2018 r., III SPP 60/17, Lex nr 2440460.

⁶ Zob. m.in.: uchwała 7 sędziów SN z 16.11.2004 r., III SPP 42/04, OSNP 2005, nr 5, poz. 71; uchwała SN z 19.01.2005 r., III SPP 115/04, OSNP 2005, nr 9, poz. 135; postanowienie SN z 19.01.2005 r., III SPP 109/04, OSNP 2005, nr 9, poz. 133; postanowienie SN z 4.02.2005 r., III SO 1/05, Lex nr 390101; postanowienie SN z 17.08.2005 r., I CNP 3/05, OSNC 2006, nr 2, poz. 39; postanowienie SN z 17.08.2005 r., I CNP 7/05, Lex nr 583719; postanowienie SN z 24.08.2005 r., V CNP 7/05, Lex nr 369421; uchwała SN z 21.09.2005 r., I KZP 24/05, OSNKW 2005, nr 10, poz. 89; postanowienie SN z 3.10.2005 r., III SO 19/05, OSNP 2005, nr 24, poz. 403; postanowienie SN z 9.12.2005 r., III SO 18/05, OSNP 2006, nr 15-16, poz. 258; postanowienie SN z 15.12.2005 r., I KZP 44/05, OSNKW 2006, nr 1, poz. 6; postanowienie SN z 27.01.2006 r., II CNP 6/06, Lex nr 191243; postanowienie SN z 27.01.2006 r., II CNP 9/06, Lex nr 191245; uchwała SN z 23.03.2006 r., III SPZP 3/05, OSNP 2006, nr 21-22, poz. 341; uchwała z 6.09.2006 r., III SPZP 2/06, OSNP 2007, nr 11-12, poz. 176; postanowienie SN z 12.12.2007 r., I CNP 57/07, Lex nr 457737; postanowienie SN z 10.06.2008 r., KSP 2/08, OSNKW 2008, nr 9, poz. 71; postanowienie SN z 2.09.2009 r., KSP 13/09, OSNKW 2009, nr 9, poz. 82; postanowienie SA w Białymstoku z 5.01.2005 r., I ACz 1182/04, OSAB 2005, nr 1, poz. 34.

⁷ Zob. postanowienie TK z 24.07.2006 r., Ts 51/06, OTK ZU 2007/B, nr 2, poz. 86.

co wynika z uzasadnienia projektu ustawy z 17 listopada 2003 r.⁸ o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania w rozsądnym terminie sprawy w postępowaniu sądowym, który to projekt stał się podstawą obowiązującej ustawy z 17 czerwca 2004 r. Ustawodawca nie stworzył bowiem od podstaw nowej procedury rozpoznania skargi (nowego rodzaju postępowania), lecz ukształtował ją w oparciu o przepisy obowiązujące w postępowaniu zażaleniowym, którego skarga dotyczy (*arg. ex art.* 8 ust. 2 ustawy z 17 czerwca 2004 r.). Jest ona składana w ramach sprawy głównej i dotyczy kwestii, która wyłoniła się w toku jej rozpoznania (przewlekłość postępowania w danej sprawie), co przesądza o incydentalnym charakterze postępowania zainicjowanego jej wniesieniem⁹. Postępowanie incydentalne to bowiem postępowanie związane z postępowaniem głównym, w toku którego załatwia się kwestie wpałkowe, powstające podczas postępowania co do istoty sprawy¹⁰.

W świetle powyższego rozpoznanie skargi na przewlekłość nie ma zatem samodzielnego przedmiotu, lecz jest jedynie elementem postępowania w sprawie głównej¹¹. Inaczej rzecz ujmując, postępowanie w przedmiocie przewlekłości ma jedynie charakter wtórny wobec postępowania zasadniczego, toczącego się w konkretnej sprawie¹². Zasadny jest tym samym pogląd, że w wyniku wniesienia skargi na przewlekłość nie zostaje zatem wszczęta odrębna (nowa) sprawa¹³, a tym samym postępowanie zainicjowane skargą nie jest odrębnym postępowaniem sądowym¹⁴. Należy zatem podzielić pogląd, iż nie jest ono samodzielnym postępowaniem zmierzającym do stwierdzenia przewlekłości i ewentualnie zasądzenia z tego tytułu odpowiedniego odszkodowania (zadośćuczynienia), ponieważ jego celem jest przyznanie „odpowiedniej sumy pieniężnej” jako wstępnej (tymczasowej) – jedynie – rekompensaty¹⁵. Za powyższą tezę przemawia brzmienie art. 12 ust. 4 i art. 16 ustawy z 17 czerwca 2004 r.

---

⁸ Uzasadnienie do projektu ustawy z dnia 17 listopada 2003 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania w rozsądnym terminie sprawy w postępowaniu sądowym, druk sejmowy nr 2256, publikacja na stronie: www.sejm.gov.pl, s. 10.

⁹ Zob. M. Romańska, *Skarga na przewlekłość postępowania sądowego*, „Przegląd Sądowy” 2005, nr 11-12, s. 43; M. Balcerzak, *Projekt ustawy o skardze na przewlekłość postępowania sądowego – w celu wykonania wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie Kudła v. Polska (skarga nr 30210/96, wyrok – 26.10.2000)*, „Biuletyn Biura Informacji Rady Europy. Ochrona Praw Człowieka w Systemie Prawa Europejskiego” 2003, nr 3, s. 104.

¹⁰ Zob. uchwała SN z 24.02.2010 r., I KZP 35/09, OSNKW 2010, nr 3, poz. 23.

¹¹ Zob. K. Gonera, *Przewlekłość postępowania w sprawach cywilnych*, „Przegląd Sądowy” 2005, nr 11-12, s. 18.

¹² Zob. T. Zembrzusi, *Niezaskarżalność orzeczeń w przedmiocie skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki*, „Palestra” 2006, nr 9-10, s. 29.

¹³ Zob. postanowienie SN z 12.10.2007 r., I CNP 57/07, Lex nr 457737; postanowienie SN z 27.01.2006 r., II CNP 9/06, Lex nr 191245; uchwała SN z 23.0.2006 r., III SPZP 3/05, OSNP 2006, nr 21-22, poz. 341.

¹⁴ Zob. postanowienie SN z 24.10.2006 r., VI KZ 3/06, Lex nr 569424.

¹⁵ Zob. postanowienie SN z 25.06.2020 r., V CO 90/20, Lex nr 3033935.

Przedmiotem postępowania wywołanego skargą na przewlekłość jest badanie, czy doszło do naruszenia przysługującego skarżącemu prawa do sądu przez przewlekłe prowadzenie postępowania w sprawie od chwili jego wszczęcia do prawomocnego zakończenia. Ustawa z 17 czerwca 2004 r. została wprowadzona w celu zapewnienia przestrzegania prawa każdego obywatela do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Cel ten jest natomiast realizowany na podstawie przysługującego uprawnionemu podmiotowi prawa do wniesienia skargi o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jego prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, z uwagi na to, że postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych¹⁶. W ramach tego postępowania bada się zarzut przewlekłości postępowania, podniesiony przez skarżącego¹⁷.

Można uznać, że postępowanie w przedmiocie skargi na przewlekłość ma charakter pomocniczy (subsydiarny) względem postępowania co do istoty sprawy, co pozwala na zrealizowanie jego celu – rozstrzygnięcia kwestii odpowiedzialności karnej i cywilnej oskarżonego w „rozsądnym terminie” („bez nieuzasadnionej zwłoki”). Skarga na przewlekłość postępowania ma na celu dyscyplinowanie toku postępowania w danej sprawie. Służy zatem zapobieganiu i eliminowaniu nadmiernej długości postępowania¹⁸. Stanowi ona doraźną interwencję przeciwdziałającą niezasadnie przedłużającemu się postępowaniu w danej sprawie. Jest zatem środkiem prawnym egzekwującym rozpoznanie sprawy bez zbędnej zwłoki¹⁹. W konsekwencji, postępowanie w przedmiocie skargi na przewlekłość postępowania ma charakter „doraźny”, „interwencyjny”, mający przede wszystkim na celu przerwanie zaistniałej przewlekłości i zapobieżenie jej wystąpieniu na dalszym etapie rozpoznania danej sprawy. Taki charakter postępowania determinuje jego zakres, albowiem sąd rozpoznający skargę ocenia z perspektywy art. 2 ust. 1 i 2 ustawy z 17 czerwca 2004 r., koncentrując się na jego szybkości i sprawności, przy uwzględnieniu standardów wynikających z Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności²⁰.

W tym miejscu odnotować należy wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 3.07.2019 r., SK 14/18²¹. Trybunał w uzasadnieniu wskazanego wyroku wyraził pogląd, że w sensie prawnoprocesowym postępowanie ze skargi na przewlekłość ma charakter postępowania odrębnego względem postępowania w określonej sprawie, którego ono

---

¹⁶ Zob. postanowienie SN z 1.09.2020 r., I NSP 77/20, Lex nr 3051730.

¹⁷ Zob. postanowienie SN z 22.12.2021 r., I NSP 191/21, Lex nr 3322150.

¹⁸ Zob. postanowienie SN z 3.06.2020 r., I NSP 30/20, Lex nr 3008465.

¹⁹ Zob. postanowienie NSA z 26.05.2020 r., I GPP 5/20, Lex nr 3058915; postanowienie NSA z 21.07.2011 r., I OPP 50/11, Lex nr 852830.

²⁰ Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.

²¹ OTK ZU 2019/A, poz. 35.

dotyczy: (a) odmienny jest bowiem przedmiot i cel tego postępowania (art. 2 i art. 6 ustawy z 17 czerwca 2004 r.); (b) toczy się ono pomiędzy innymi stronami i inny jest sąd właściwy do rozpoznania tej skargi (art. 3 i art. 10 ustawy z 17 czerwca 2004 r.); (c) w postępowaniu tym w sprawach nieuregulowanych w tej ustawie należy stosować odpowiednio przepisy o postępowaniu zażaleniowym, obowiązujące w postępowaniu, którego skarga dotyczy (art. 8 ust. 2 ustawy z 17 czerwca 2004 r.); a ponadto (d) ustawodawca przesądził równocześnie i o tym, że wydane w wyniku tego postępowania postanowienie uwzględniające skargę wiąże sąd w postępowaniu cywilnym o odszkodowanie lub zadośćuczynienie, co do stwierdzenia przewlekłości postępowania (art. 15 ust. 2 ustawy z 17 czerwca 2004 r. – skutek prejudycjalny); i wreszcie, co nie mniej istotne, (e) właściwymi w sprawach ze skargi na przewlekłość postępowania są wyłącznie sądy i toczy się ono od początku do końca przed sądami. Nie może ulegać najmniejszej wątpliwości, że z punktu widzenia procesowego postępowanie w przedmiocie skargi na przewlekłość różni się od postępowania w sprawie, w której skarga została wniesiona. Występuje tu odrębność podmiotowa i przedmiotowa, a rola sądu rozpoznającego skargę jest ograniczona do zbadania kwestii szybkości i sprawności postępowania w sprawie. Owa „odrębność” nie przesądza jednak, że występuje tu „odrębna”, „samodzielna” sprawa. Skarga na przewlekłość postępowania jest bowiem składana „w toku postępowania w sprawie” (a nie „poza” tą sprawą), skarżącym zaś może być wyłącznie ten podmiot, który występuje w postępowaniu głównym. Możliwość wniesienia skargi jest bowiem warunkowana naruszeniem jego prawa do rozpatrzenia (rozpoznania) sprawy „bez nieuzasadnionej zwłoki” („w rozsądnym terminie”). „Odrębność” ma zatem miejsce w ramach postępowania głównego, a przedmiot postępowania wykazuje ścisły i nierozzerwalny związek z postępowaniem głównym (co do istoty sprawy). Nie ma zatem żadnej „odrębnej” sprawy, lecz jest postępowanie w ramach postępowania głównego, dotyczące realizacji prawa rozpatrzenia (rozpoznania) sprawy „bez nieuzasadnionej zwłoki” („w rozsądnym terminie”), przy czym postępowanie w przedmiocie skargi na przewlekłość postępowania służy egzekucji tego prawa. W tym stanie rzeczy nie można uznać, że występuje „odrębność” generująca samodzielne postępowania, niezależne od postępowania głównego. Związek między postępowaniem w przedmiocie skargi na przewlekłość a postępowaniem głównym jest nierozzerwalny, albowiem byt postępowania głównego determinuje możliwość wniesienia skargi na przewlekłość. Gdyby postępowanie w przedmiocie skargi na przewlekłość miało charakter „odrębny” i „samodzielny” w rozumieniu, na jakie wskazuje Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 13.07.2019 r., SK 14/18, to taka zależność nie zachodziłaby, a skarżący mógłby realizować swe prawo do wniesienia skargi także po prawomocnym zakończeniu postępowania wywołanego jej wniesieniem. W obecnym stanie prawnym nie

jest to jednak możliwe²². Jak trafnie wskazano w orzecznictwie, skarga na przewlekłość sądu rejonowego nie może być skutecznie złożona „poza tokiem” postępowania, czyli już po wydaniu prawomocnego orzeczenia kończącego sprawę²³.

Postępowanie w przedmiocie skargi na przewlekłość postępowania nie wywiera żadnego wpływu na rozstrzygnięcie merytoryczne w sprawie głównej²⁴. Sąd rozpoznający skargę nie odnosi się do zagadnień wynikających z przepisów prawa materialnego, jak też nie odnosi się do żądań i twierdzeń stron postępowania co do istoty sprawy²⁵. Jak trafnie wskazano w orzecznictwie, skarga złożona w trybie ustawy z 17 czerwca 2004 r. nie może być instrumentem umożliwiającym dokonywanie merytorycznej oceny podejmowanych w toku procesu przez sąd decyzji. Takiej oceny może dokonywać jedynie sąd odwoławczy w ramach rozpoznawania złożonych przez stronę środków zaskarżenia²⁶.

Postępowanie zainicjowane wniesieniem skargi na przewlekłość postępowania jest, jak już wskazano, postępowaniem kontrolnym. Sąd rozpoznający skargę kontroluje prawidłowość i terminowość czynności podejmowanych przez sąd w celu wydania w sprawie rozstrzygnięcia co do istoty albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia tego postępowania lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego²⁷. Jak zasadnie twierdzi się w doktrynie, funkcją skargi na przewlekłość jest kontrola sprawności postępowania oraz wymuszenie jego właściwej organizacji²⁸. Postępowanie to dotyczy więc sprawności i szybkości postępowania w danej sprawie²⁹. Nie służy ono więc weryfikowa-

---

²² Zob. postanowienie SN z 19.01.2022 r., I NSP 240/21, Lex nr 3304493.

²³ Zob. postanowienie SO w Bydgoszczy z 16.03.2022 r., VIII S 1/22, Lex nr 3334538.

²⁴ Zob. T. Zembrzuski, *Niezaskarżalność orzeczeń...*, s. 29.

²⁵ Zob. *ibidem*.

²⁶ Zob. postanowienie SO w Poznaniu z 8.08.2014 r., II S 78/14, Lex nr 1569132.

²⁷ Zob. m.in. postanowienie NSA z 9.07.2009 r., I OPP 41/09, Lex nr 554803; postanowienie NSA z 5.06.2009 r., II OPP 8/09, Lex nr 561886; postanowienie NSA z 5.06.2009 r., II OPP 12/09, Lex nr 561885; postanowienie NSA z 5.06.2009 r., I OPP 39/09, Lex nr 561314; postanowienie NSA z 5.06.2009 r., I OPP 37/09, Lex nr 561212; postanowienie NSA z 5.06.2009 r., I OPP 36/09, Lex nr 561211; postanowienie NSA z 28.05.2009 r., I FPP 2/09, Lex nr 574757; postanowienie NSA z 3.04.2009 r., II OPP 6/09, Lex nr 575331; postanowienie NSA z 3.04.2009 r., I OPP 24/09, Lex nr 532014; postanowienie NSA z 26.09.2008 r., I OPP 33/08, Lex nr 524160; postanowienie NSA z 5.09.2008 r., II OPP 22/08, Lex nr 516391; postanowienie NSA z 24.07.2008 r., I OPP 23/08, Lex nr 494267; postanowienie NSA z 4.06.2008 r., II OPP 17/08, Lex nr 494356; postanowienie NSA z 4.06.2008 r., II OPP 16/08, Lex nr 494355; postanowienie NSA z 4.06.2008 r., I OPP 20/08, Lex nr 479136.

²⁸ Zob. postanowienie SA w Krakowie z 26.10.2005 r., II S 20/05, KZS 2005, nr 12, poz. 38.

²⁹ Zob. P. Pogonowski, *Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego rozstrzygnięcia w postępowaniu cywilnym. Problemy podstawowe (cz. II)*, „Rejent” 2005, nr 11, s. 28.

niu (kontroli) rozstrzygnięć zapadających w sprawie. Jest to zarazem postępowanie sądowe o charakterze nadzorczym³⁰, za czym przemawia przede wszystkim brzmienie art. 2 ust. 1 i art. 12 ust. 3 ustawy z 17 czerwca 2004 r., ograniczając się jednak tylko do kwestii szybkości i sprawności postępowania. Sąd właściwy do rozpoznania skargi na przewlekłość postępowania jest władny nie tylko stwierdzić przewlekłość postępowania (element kontrolny), lecz także na żądanie skarżącego lub z urzędu zleca podjęcie przez sąd rozpoznający sprawę co do istoty sprawy albo przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze odpowiednich czynności w wyznaczonym terminie, chyba że jest to zbędne (element nadzorczy – dyscyplinowanie toku postępowania w danej sprawie, a więc ingerencja w bieg postępowania). Jak trafnie wskazano w piśmiennictwie, wydane zaleceń może polegać m.in. na nakazaniu wyznaczenia terminu rozprawy (posiedzenia), nakazaniu przeprowadzenia określonych czynności procesowych w wyznaczonym terminie czy też zakreśleniu terminu na sporządzenie opinii przez biegłego³¹.

Skoro postępowanie w przedmiocie skargi dotyczy szybkości i sprawności danego procesu, to skarżący może również wnieść kolejną skargę (kolejne skargi) w dalszym biegu procesu, pod warunkiem dochowania wymogu, o których mowa w art. 14 ust. 1 ustawy z 17 czerwca 2004 r. Skarga nie ma więc charakteru jednorazowego instrumentu prawnego służącego przyspieszeniu postępowania, lecz można z niej korzystać nawet wielokrotnie, pod warunkiem upływu wymaganego przez ustawę terminu (6 lub 12 miesięcy), liczonego od daty wydania orzeczenia w przedmiocie poprzedniej skargi. Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności w art. 13 nie reguluje materii ponownego wnoszenia środka odwoławczego na naruszenie wolności i praw wynikających z Konwencji. Uwzględniając jednak dorobek Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, uznać należy, że z przepisu tego wynika, że skarżący musi mieć zapewnione prawo do środka odwoławczego w przypadku, gdy na dalszym etapie postępowania – po rozpoznaniu poprzednio wniesionego środka – doszło do przewlekłości postępowania. Środek ten bowiem ma być „dostępny” i „skuteczny”, a więc nie można wprowadzić rozwiązania, iż w toku postępowania w danej sprawie możliwe jest jedynie wniesienie „jednej” skargi na przewlekłość.

Postępowanie w przedmiocie skargi na przewlekłość postępowania nie jest postępowaniem ani przed sądem pierwszej instancji, ani przed sądem drugiej

---

³⁰ Zob. postanowienie SN z 15.12.2021 r., I NO 64/21, Lex nr 3304444.

³¹ Zob. W. Szydło, [w:] W. Jasiński, J. Skorupka, W. Szydło, *Skarga na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Komentarz*, Warszawa 2010, s. 220 i cytowana tam literatura.

instancji³². Jest to z całą pewnością postępowanie sądowe, tj. toczące się przed sądem³³, ale nie ma nic wspólnego z instancyjnością rozpoznania sprawy. Sąd rozpoznający skargę nie jest więc sądem drugiej instancji (sądem odwoławczym), lecz sądem kontrolującym przebieg zaskarżonego postępowania, rozpoznającym skargę w ramach postępowania kontrolnego, na co zwrócono już uwagę.

W postępowaniu zainicjowanym wniesieniem skargi na przewlekłość nie chodzi o samo stwierdzenie przewlekłości i zasądzenie sumy pieniężnej na podstawie art. 12 ust. 4 ustawy z 17 czerwca 2004 r., lecz o przerwanie przewlekłości istniejącej w dacie orzekania i zapobieżenie jej wystąpieniu na dalszym etapie procesu. Skarga jest więc wnoszona po to, aby usprawnić bieg procesu³⁴. Jak trafnie wskazano w orzecznictwie, publicznoprawnym celem ustawy o skardze na przewlekłość jest stworzenie realnego i skutecznego środka zapobiegającego przewlekłości postępowania, czyli takiego środka, którego funkcją jest przede wszystkim wymuszenie nadania sprawie odpowiedniego, sprawnego biegu³⁵. Innymi słowy, głównym celem skargi jest przeciwdziałanie trwającej przewlekłości, jej funkcją zaś – przede wszystkim wymuszenie nadania sprawie odpowiedniego, sprawnego biegu procesowego³⁶.

Postępowanie zainicjowane skargą na przewlekłość może dotyczyć konkretnej sprawy, albowiem ustawa z 17 czerwca 2004 r. nie przewiduje oceniania przewlekłości postępowań w stosunku do określonej strony „w ogóle”³⁷. Wynika to chociażby ze sformułowania „(...) jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż to konieczne (...)” (art. 2 ust. 1 ustawy); jak również ze sformułowań: „strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy (...)” (art. 2 ust. 1 ustawy); „dla stwierdzenia, czy w sprawie (...)” (art. 2 ust. 2 ustawy) czy też „skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy (...)” (art. 5 ust. 1 ustawy).

Jak wynika przede wszystkim z art. 3 i art. 10 ustawy z 17 czerwca 2004 r., postępowanie w przedmiocie skargi na przewlekłość postępowania toczy się między innymi podmiotami niż postępowanie w sprawie, w której wniesiono skargę. Konsekwencją incydentalnego charakteru postępowania zainicjowanego skargą na przewlekłość jest m.in. to, że nie znajduje do niego zastosowania art. 176 ust. 1 Konstytucji, przewidujący dwuinstancyjność postępowania sądowego, standard

---

³² Zob. postanowienie SN z 27.09.2006 r., KSP 7/06, Lex nr 568781.

³³ Zob. postanowienie TK z 19.07.2006 r., Ts 171/05, OTK ZU 2006/B, nr 4, poz. 150.

³⁴ Zob. uchwała SN z 9.01.2008 r., III SPZP 1/07, OSNP 2008, nr 13-14, poz. 205; postanowienie SN z 6.02.2006 r., III SPP 163/05, OSNP 2007, nr 5-6, poz. 87; postanowienie SN z 19.01.2006 r., III SPP 162/05, Lex nr 439157.

³⁵ Zob. postanowienie SN z 22.12.2021 r., I NSP 191/21, Lex nr 3322150.

³⁶ Zob. postanowienie SN z 11.03.2014 r., III SPP 19/14, Lex nr 1620555.

³⁷ Zob. postanowienie NSA z 20.05.2009 r., II FPP 3/09, Lex nr 546993.

ten nie obejmuje bowiem postępowań incydentalnych³⁸. Przedmiot skargi na przewlekłość nie jest bowiem „sprawą” w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, a co za tym idzie, nie korzysta z konstytucyjnej gwarancji rozpoznania jej przez sąd w postępowaniu dwuinstancyjnym³⁹. Tym samym orzeczenia merytoryczne zapadające w przedmiocie skargi nie muszą być zaskarżalne, a postępowanie zainicjowane wniesieniem skargi może mieć charakter jednoinstancyjny. Ustawodawca władny jest przyjąć, że od orzeczeń zapadających w postępowaniu zainicjowanym wniesieniem skargi na przewlekłość przysługuje środek zaskarżenia, niemniej jednak nie będzie to realizacja obowiązku zapewnienia dwuinstancyjności postępowania, ten bowiem nie odnosi się do tego typu postępowań. Incydentalny charakter postępowania zainicjowanego skargą i wynikający z tego brak zaskarżalności orzeczeń wydawanych w jej przedmiocie eliminować ma nadmiernie wydłużenie tego postępowania⁴⁰. Ustawodawca starał się więc w ten sposób zapobiec niepotrzebnemu przedłużeniu postępowania co do istoty sprawy na skutek przedłużającego się postępowania zainicjowanego wniesieniem skargi na przewlekłość. W konsekwencji należy podzielić pogląd, że nie przysługuje środek odwoławczy od orzeczeń wydanych w przedmiocie skargi na przewlekłość postępowania⁴¹. Podkreślić należy, że ustawa z 17 czerwca 2004 r. przewiduje, że skarga na przewlekłość postępowania przysługuje na postępowanie co do istoty sprawy (w postępowaniu głównym), za czym przemawia brzmienie art. 2 ust. 1, art. 5 ust. 1, art. 12 ust. 3 i art. 16 tej ustawy, na co trafnie zwrócono uwagę w orzecznictwie⁴². Przez „tok postępowania w sprawie”, w znaczeniu przyjętym w art. 2 ust. 1 i art. 5 ust. 1 ustawy z 17 czerwca 2004 r., należy rozumieć „postępowanie co do istoty sprawy” („rozpoznanie sprawy co do istoty”; art. 12 ust. 3 i art. 16 ustawy), a nie postępowanie zażaleniowe jako incydentalne (uboczne) postępowanie, którego bieg nie powoduje „przejsia” rozpoznania istoty sprawy do sądu wyższej instancji⁴³. Z tego względu skarga na przewlekłość postępowania w sprawie ze skargi na przewlekłość postępowania nie przysługuje⁴⁴. Wskazać również należy, że art. 3 ustawy z 17 czerwca

---

³⁸ Zob. postanowienie TK z 15.07.2009 r., Ts 307/07, OTK ZU 2009/B, nr 4, poz. 271; postanowienie TK z 24.09.2008 r., Ts 307/07, OTK ZU 2009/B, nr 4, poz. 270.

³⁹ Zob. wyrok TK z 1.04.2008 r., SK 77/06, OTK ZU 2008/A, nr 3, poz. 39; postanowienie SN z 13.11.2014 r., III SPP 227/14, Lex nr 1552610.

⁴⁰ Zob. postanowienie SN z 15.12.2005 r., I KZP 44/05, OSNKW 2006, nr 1, poz. 6; postanowienie SN z 3.10.2005 r., III SO 19/05, OSNP 2005, nr 24, poz. 403.

⁴¹ Zob. postanowienie SN z 12.11.2019 r., I NSW 113/19, Lex nr 2755915.

⁴² Zob. m.in. postanowienie z 13.05.2020 r., I NSP 17/20, Lex nr 3207933; postanowienie SN z 10.01.2017 r., III SPP 65/16, Lex nr 2203500.

⁴³ Zob. postanowienie SN z 9.02.2022 r., I NSP 231/21, Lex nr 3305493; postanowienie SN z 14.09.2021 r., I NSP 122/21, Lex nr 3321992; postanowienie SN z 22.02.2017 r., III SPP 2/17, Lex nr 2255326.

⁴⁴ Zob. postanowienie SN z 18.01.2022 r., I NSP 256/21, Lex nr 3303866.

2004 r. zawiera zamknięty katalog postępowań, w których stronom przysługuje uprawnienie do wniesienia skargi na przewlekłość, a skoro w katalogu tym nie znalazło się postępowanie w przedmiocie naruszenia prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, to jest to jednoznaczne ze stwierdzeniem, że w takim postępowaniu skarga tego rodzaju nie służy. Nie jest więc dopuszczalne wniesienie skargi na przewlekłość postępowania, którego przedmiotem jest stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie⁴⁵.

W świetle powyższych uwag nie może ulegać wątpliwości, że niedopuszczalna jest zatem skarga na przewlekłość postępowania zażaleniowego, jako incydentalnego⁴⁶. Nie jest to bowiem postępowanie co do istoty sprawy, na co trafnie zwrócił uwagę Sąd Najwyższy w postanowieniu z 18.06.2021 r., I NSP 39/21⁴⁷, odwołując się do wcześniejszego orzecznictwa. Podzielić również należy pogląd, że niedopuszczalna jest skarga na przewlekłość postępowania w przedmiocie wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu i zwolnienie od kosztów sądowych, jako incydentalnego w cywilnym postępowaniu rozpoznawczym co do istoty sprawy⁴⁸.

Incydentalny charakter postępowania zainicjowanego skargą na przewlekłość eliminuje możliwość jego wznowienia, tj. nie istnieje możliwość wznowienia postępowania w przedmiocie skargi. W orzecznictwie nie budzi wątpliwości, że przepisów o wznowieniu postępowania nie stosuje się do postępowania w sprawie skargi na przewlekłość postępowania w sprawie karnej. Taki pogląd wyraził m.in. Sąd Najwyższy w postanowieniach z 7.05.2007 r., V KZ 24/07⁴⁹ i 7.11.2007 r., V KZ 70/07⁵⁰. Warto w tym miejscu wskazać, że Sąd Najwyższy w postanowieniu z 11.09.2008 r., IV KZ 62/08⁵¹ wyraźnie przyjął, iż instytucja wznowienia postępowania ma służyć korygowaniu błędów prawomocnych orzeczeń rozstrzygających o przedmiocie postępowania, nie znajduje więc zastosowania do wznowienia postępowań incydentalnych.

W świetle powyższych uwag zasadny jest pogląd, że nie jest możliwe wznowienie postępowania zainicjowanego wniesieniem skargi na przewlekłość, za czym przemawia zarówno treść przywołanych przepisów, jak również *ratio legis* – ustalone na podstawie analizy materiałów legislacyjnych – ustawy z 17 czerwca 2004 r.

---

⁴⁵ Zob. postanowienie SN z 12.10.2021 r., I NSP 167/21, Lex nr 3342020; postanowienie SN z 5.10.2021 r., I NSP 153/21, Lex nr 3341979.

⁴⁶ Zob. postanowienie SN z 24.03.2021 r., I NSP 191/20, Lex nr 3158094; postanowienie SN z 10.01.2017 r., III SPP 65/16, Lex nr 2203500; postanowienie SN z 16.06.2015 r., III SPP 12/15, Lex nr 2051078.

⁴⁷ Publ. Lex nr 3304771.

⁴⁸ Zob. postanowienie SA w Krakowie z 29.01.2018 r., I S 402/17, Lex nr 2451348.

⁴⁹ Publ. OSNKW 2007, nr 6, poz. 53.

⁵⁰ Publ. Lex nr 569410.

⁵¹ Publ. OSNWSK 2008, poz. 1823.

Wskazać należy, że postępowanie uregulowane ustawą z 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki zawiera odrębne i całościowe uregulowanie zasad i trybu wnoszenia oraz rozpoznawania tej skargi, w których brak regulacji dotyczących wznowienia postępowania⁵². Jest to dodatkowy argument przemawiający za odrzuceniem możliwości wznowienia postępowania w przedmiocie skargi na przewlekłość postępowania. Istotnie bowiem regulacja dotycząca zasad i trybu wnoszenia skargi na przewlekłość postępowania nie zawiera żadnych regulacji, z których wynikałaby możliwość wznowienia postępowania w przedmiocie skargi. Zakończenie postępowania zainicjowanego wniesieniem skargi rodzi przy tym określone skutki prawne (art. 12 ust. 5 i art. 13 ustawy z 17 czerwca 2004 r.), a ustawa nie przewiduje żadnych czynności „wznovníeniowych” ani żadnych przesłanek takiego postępowania. Dodatkowo, z art. 14 ust. 1 ustawy z 17 czerwca 2004 r. wynika możliwość wniesienia kolejnej skargi na przewlekłość postępowania w ramach tego samego postępowania głównego, przy czym ustawodawca ograniczył temporalnie możliwość wniesienia takiej skargi, uzależniając ją od upływu określonego czasu (12 lub 6 miesięcy). Sąd rozpoznający skargę na przewlekłość postępowania rozstrzyga zatem ostatecznie w jej przedmiocie i nie przewidziano żadnej możliwości ponownej oceny rozpoznanej skargi, wyraźnie natomiast dopuszczając ponowne wniesienie skargi na przewlekłość postępowania w tej samej sprawie.

W świetle powyższych uwag należy podzielić pogląd, iż od wydanych w toku postępowania wywołanego skargą na przewlekłość rozstrzygnięć nie przysługuje żaden środek zaskarżenia – ani zażalenie, ani skarga kasacyjna, ani skarga o wznowienie postępowania czy też skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia⁵³.

Przepisy ustawy o skardze na przewlekłość nie przewidują odrębnej skargi, która sama dotyczy postępowania w przedmiocie skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki, na co trafnie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z 10.06.2020 r., I NSP 52/20⁵⁴. Jak podniesiono w jego uzasadnieniu, przez tok postępowania w sprawie, w znaczeniu przyjętym w art. 2 ust. 1 i art. 5 ust. 1 ustawy, należy rozumieć postępowanie co do istoty sprawy, co powoduje że niedopuszczalne jest wniesienie skargi na przewlekłość postępowania zainicjowanego wniesieniem skargi, o której mowa w ustawie z 17 czerwca 2004 r. Trafnie przy tym odnotowano, że w orzecznictwie

---

⁵² Zob. postanowienie SN z 26.02.2015 r., III KZ 5/15, Lex nr 1646391.

⁵³ Zob. postanowienie SN z 12.01.2022 r., I NO 71/21, Lex nr 3304477; postanowienie SN z 23.10.2014 r., III SO 2/14, Lex nr 1532991.

⁵⁴ Publ. Lex nr 3083866.

Sądu Najwyższego dominuje pogląd o niedopuszczalności takiej skargi (m.in. postanowienia z: 6.12.2011 r., KSP 11/11; 29.11.2018 r., I NSP 39/18; 19.11.2019 r., I NSP 176/19; 11.12.2019 r., I NSP 170/19; 26.11.2019 r., I NSP 164/19).

BIBLIOGRAFIA

Literatura

Balcerzak M., *Projekt ustawy o skardze na przewlekłość postępowania sądowego – w celu wykonania wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w sprawie Kudła v. Polska (skarga nr 30210/96, wyrok – 26.10.2000)*, „Biuletyn Biura Informacji Rady Europy. Ochrona Praw Człowieka w Systemie Prawa Europejskiego” 2003, nr 3.

Gonera K., *Przewlekłość postępowania w sprawach cywilnych*, „Przegląd Sądowy” 2005, nr 11-12.

Pogonowski P., *Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego rozstrzygnięcia w postępowaniu cywilnym. Problemy podstawowe (cz. II)*, „Rejent” 2005, nr 11.

Romańska M., *Skarga na przewlekłość postępowania sądowego*, „Przegląd Sądowy” 2005, nr 11-12.

Szydło W., [w:] W. Jasiński, J. Skorupka, W. Szydło, *Skarga na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Komentarz*, Warszawa 2010.

Zembrzuski T., *Niezaskarżalność orzeczeń w przedmiocie skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki*, „Palestra” 2006, nr 9-10.

Akty normatywne

Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284, ze zm.).

Ustawa z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. z 2018 r. poz. 75, ze zm.).

Orzecznictwo

Wyrok TK z 1.04.2008 r., SK 77/06, OTK ZU 2008/A, nr 3, poz. 39.

Wyrok TK z 3.07.2019 r., SK 14/18, OTK ZU 2019/A, poz. 35.

Uchwała 7 sędziów SN z 16.11.2004 r., III SPP 42/04, OSNP 2005, nr 5, poz. 71.

Uchwała SN z 19.01.2005 r., III SPP 115/04, OSNP 2005, nr 9, poz. 135.

Uchwała SN z 21.09.2005 r., I KZP 24/05, OSNKW 2005, nr 10, poz. 89.

Uchwała SN z 23.03.2006 r., III SPZP 3/05, OSNP 2006, nr 21-22, poz. 341.

Uchwała SN z 6.09.2006 r., III SPZP 2/06, OSNP 2007, nr 11-12, poz. 176.

Uchwała SN z 9.01.2008 r., III SPZP 1/07, OSNP 2008, nr 13-14, poz. 205.

Uchwała SN z 24.02.2010 r., I KZP 35/09, OSNKW 2010, nr 3, poz. 23.

Wyrok SN z 10.06.2020 r., I NSP 52/20, Lex nr 3083866.

Postanowienie TK z 19.07.2006 r., Ts 171/05, OTK ZU 2006/B, nr 4, poz. 150.

Postanowienie TK z 24.07.2006 r., Ts 51/06, OTK ZU 2007/B, nr 2, poz. 86.

Postanowienie TK z 24.09.2008 r., Ts 307/07, OTK ZU 2009/B, nr 4, poz. 270.

Postanowienie TK z 15.07.2009 r., Ts 307/07, OTK 2009/B, nr 4, poz. 271.

Postanowienie SN z 19.01.2005 r., III SPP 109/04, OSNP 2005, nr 9, poz. 133.

Postanowienie SN z 3.10.2005 r., III SO 19/05, OSNP 2005, nr 24, poz. 403.

Postanowienie SN z 4.02.2005 r., III SO 1/05, Lex nr 390101.

Postanowienie SN z 17.08.2005 r., I CNP 3/05, OSNC 2006, nr 2, poz. 39.

Postępowanie w przedmiocie skargi na przewlekłość – istota i cechy w świetle orzecznictwa ...

- Postanowienie SN z 17.08.2005 r., I CNP 7/05, Lex nr 583719.
Postanowienie SN z 24.08.2005 r., V CNP 7/05, Lex nr 369421.
Postanowienie SN z 9.12.2005 r., III SO 18/05, OSNP 2006, nr 15-16, poz. 258.
Postanowienie SN z 15.12.2005 r., I KZP 44/05, OSNKW 2006, nr 1, poz. 6.
Postanowienie SN z 19.01.2006 r., III SPP 162/05, Lex nr 439157.
Postanowienie SN z 27.01.2006 r., II CNP 6/06, Lex nr 191243.
Postanowienie SN z 27.01.2006 r., II CNP 9/06, Lex nr 191245.
Postanowienie SN z 6.02.2006 r., III SPP 163/05, OSNP 2007, nr 5-6, poz. 87.
Postanowienie SN z 27.09.2006 r., KSP 7/06, Lex nr 568781.
Postanowienie SN z 24.10.2006 r., VI KZ 3/06, Lex nr 569424.
Postanowienie SN z 7.05.2007 r., V KZ 24/07, OSNKW 2007, nr 6, poz. 53.
Postanowienie SN z 14.09.2007 r., III SPP 35/07, OSNP 2008, nr 21-22, poz. 338.
Postanowienie SN z 7.11.2007 r., V KZ 70/07, Lex nr 569410.
Postanowienie SN z 12.12.2007 r., I CNP 57/07, Lex nr 457737.
Postanowienie SN z 10.06.2008 r., KSP 2/08, OSNKW 2008, nr 9, poz. 71.
Postanowienie SN z 2.09.2009 r., KSP 13/09, OSNKW 2009, nr 9, poz. 82.
Postanowienie SN z 11.09.2008 r., IV KZ 62/08, OSNwSK 2008, poz. 1823.
Postanowienie SN z 23.10.2014 r., III SO 2/14, Lex nr 1532991.
Postanowienie SN z 11.03.2014 r., III SPP 19/14, Lex nr 1620555.
Postanowienie SN z 13.11.2014 r., III SPP 227/14, Lex nr 1552610.
Postanowienie SN z 26.02.2015 r., III KZ 5/15, Lex nr 1646391.
Postanowienie SN z 16.06.2015 r., III SPP 12/15, Lex nr 2051078.
Postanowienie SN z 22.02.2017 r., III SPP 2/17, Lex nr 2255326.
Postanowienie SN z 10.01.2017 r., III SPP 65/16, Lex nr 2203500.
Postanowienie SN z 16.01.2018 r., III SPP 60/17, Lex nr 2440460.
Postanowienie SN z 12.11.2019 r., I NSW 113/19, Lex nr 2755915.
Postanowienie SN z 1.09.2020 r., I NSP 77/20, Lex nr 3051730.
Postanowienie SN z 3.06.2020 r., I NSP 30/20, Lex nr 3008465.
Postanowienie SN z 13.05.2020 r., I NSP 17/20, Lex nr 3207933.
Postanowienie SN z 25.06.2020 r., V CO 90/20, Lex nr 3033935.
Postanowienie SN z 24.03.2021 r., I NSP 191/20, Lex nr 3158094.
Postanowienie SN z 18.06.2021 r., I NSP 39/21, Lex nr 3304771.
Postanowienie SN z 5.10.2021 r., I NSP 153/21, Lex nr 3341979.
Postanowienie SN z 14.09.2021 r., I NSP 122/21, Lex nr 3321992.
Postanowienie SN z 12.10.2021 r., I NSP 167/21, Lex nr 3342020.
Postanowienie SN z 15.12.2021 r., I NO 64/21, Lex nr 3304444.
Postanowienie SN z 22.12.2021 r., I NSP 191/21, Lex nr 3322150.
Postanowienie SN z 18.01.2022 r., I NSP 256/21, Lex nr 3303866.
Postanowienie SN z 19.01.2022 r., I NSP 240/21, Lex nr 3304493.
Postanowienie SN z 9.02.2022 r., I NSP 231/21, Lex nr 3305493.
Postanowienie SN z 12.01.2022 r., I NO 71/21, Lex nr 3304477.
Postanowienie SO w Poznaniu z 8.08.2014 r., II S 78/14, Lex nr 1569132.
Postanowienie SO w Bydgoszczy z 16.03.2022 r., VIII S 1/22, Lex nr 3334538.
Postanowienie NSA z 4.06.2008 r., I OPP 20/08, Lex nr 479136.
Postanowienie NSA z 4.06.2008 r., II OPP 16/08, Lex nr 494355.
Postanowienie NSA z 4.06.2008 r., II OPP 17/08, Lex nr 494356.
Postanowienie NSA z 5.09.2008 r., II OPP 22/08, Lex nr 516391.
Postanowienie NSA z 24.07.2008 r., I OPP 23/08, Lex nr 494267.
Postanowienie NSA z 26.09.2008 r., I OPP 33/08, Lex nr 524160.

Postanowienie NSA z 3.04.2009 r., I OPP 24/09, Lex nr 532014.
Postanowienie NSA z 3.04.2009 r., II OPP 6/09, Lex nr 575331.
Postanowienie NSA z 5.06.2009 r., I OPP 36/09, Lex nr 561211.
Postanowienie NSA z 5.06.2009 r., I OPP 37/09, Lex nr 561212.
Postanowienie NSA z 5.06.2009 r., I OPP 39/09, Lex nr 561314.
Postanowienie NSA z 5.06.2009 r., II OPP 12/09, Lex nr 561885.
Postanowienie NSA z 5.06.2009 r., II OPP 8/09, Lex nr 561886.
Postanowienie NSA z 20.05.2009 r., II FPP 3/09, Lex nr 546993.
Postanowienie NSA z 28.05.2009 r., I FPP 2/09, Lex nr 574757.
Postanowienie NSA z 9.07.2009 r., I OPP 41/09, Lex nr 554803.
Postanowienie NSA z 21.07.2011 r., I OPP 50/11, Lex nr 852830.
Postanowienie NSA z 26.05.2020 r., I GPP 5/20, Lex nr 3058915.
Postanowienie SA w Białymstoku z 5.01.2005 r., I ACz 1182/04, OSAB 2005, nr 1, poz. 34.
Postanowienie SA w Krakowie z 26.10.2005 r., II S 20/05, KZS 2005, nr 12, poz. 38.
Postanowienie SA w Krakowie z 29.01.2018 r., I S 402/17, Lex nr 2451348.

Projekty aktów prawnych

Uzasadnienie do projektu ustawy z dnia 17 listopada 2003 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania w rozsądnym terminie sprawy w postępowaniu sądowym, druk sejmowy nr 2256, publikacja na stronie: www.sejm.gov.pl, s. 10.

Proceedings concerning a complaint for lengthiness – essence and features in the light of the judgments of the Supreme Court, the Supreme Administrative Court and common courts

SUMMARY

The author, based on the jurisprudence of the Supreme Court, the Supreme Administrative Court and common courts, analyzes the essence and nature of the proceedings on a complaint regarding excessive length of proceedings within the meaning of the Act of 17 June 2004 on a complaint for violation of the right of a party to hear a case in preparatory proceedings conducted or supervised by the prosecutor and court proceedings without undue delay. The author draws attention to the incidental nature of the proceedings triggered by the lodging of the complaint, its inconsistency, as well as the ad hoc and interventional nature. The author also points to its controlling and supervisory character, with the simultaneous impossibility of appealing against the judgment issued as a result of examining the complaint.

Keywords: complaint about excessive length of proceedings, incidental proceedings, incidental proceedings, complaint